

LIETUVOS VETERINARIJOS GYDYTOJŲ ASOCIACIJA

LITHUANIAN VETERINARY ASSOCIATION

Tilžės g. 18, LT - 47181 Kaunas, tel. 8 682 17686 , www.lvga.lt, el. paštas: lvga@lvga.lt. Įm. kodas: 135144755.
Luminor Bank AB, banko kodas 40100, sąsk. Nr. LT244010042500003454

2020 03 30

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komitetui
Europos teisės departamentui prie Teisingumo ministerijos
Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijai
Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai
Lietuvos Respublikos Žemės ūkio rūmams

DĖL GYVŪNŲ GEROVĖS IR APSAUGOS ĮSTATYMO PAKEITIMO

Pastarosiomis dienomis žiniasklaidoje atsiradus naujai diskusijai dėl planuojamų Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo pakeitimų, skubame reaguoti į viešoje erdvėje išsakomus šių pakeitimų argumentus. Iš anksto labai apgailestaujame, kad mūsų profesiją tiesiogiai liečiantys įstatymų pakeitmai inicijuojami be „apvaliojo stalo diskusijos“.

Mūsų nuomone, gyvūnus augintinius ženklinti ir registruoti turėtų privatūs veterinarijos gydytojai, turintys galiojančią veterinarijos praktikos licenciją ir veterinarijos felčeriai (veterinarijos gydytojo prižiūrimi), kaip numatyta LR Veterinarijos įstatyme.

Mes esame PRIEŠ, kad:

1. Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 3 straipsnio 10 dalis būtų papildyta nauju punktu, kuriuo numatoma, kad „<..> savivaldybių administracijos organizuoja gyvūnų augintinių ženklinimą ir registravimą.“
2. Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 7 straipsnis būtų papildytas 5 dalimi, kurioje numatoma „<..> Gyvūnų augintinių ženklinimą atlieka veterinarijos gydytojai, veterinarijos felčeriai ir gyvūnų globėjų atstovai, baigę gyvūnų augintinių ženklinimo mokymus ir turintys tai patvirtinantį kvalifikacijos pažymėjimą“.

Turima informacija Europoje, išskyrus Didžiąją Britaniją ir Airiją, gyvūnus augintinius ženkлина tik veterinarijos gydytojai. Lietuvoje šiuo metu yra 2090 galiojančią veterinarinės praktikos licenciją turinčių veterinarijos gydytojų, turinčių aukštojo mokslo išsilavinimą, kurių paruošimui valstybė išleido didelius pinigus (!), taip pat yra nemažas skaičius dirbančių veterinarijos felčerių (skaičius nėra žinomas, nes nėra registro).

Manome, kad privačiai dirbančių veterinarijos gydytojų ir veterinarijos felčerių skaičiaus pakaktų visuotiniam gyvūnų augintinių ženklinimui ir registravimui įgyvendinti. Kaimo vietovėse veterinarijos gydytojams šiuo metu mažėja darbo, po kelių metų jų liks mažai arba neliiks visai. Jaunimas, nebelikus pragyvenimo šaltinio, į kaimą dirbti nevažiuoja, nes labai sumažėjo kiaulių taip pat ir galvijų skaičius, neatliekami trichineliozės tyrimai afrikinio kiaulių maro nustatytose

teritorijose, kurios šiuo metu užima didesnę Lietuvos respublikos dalį. Taip pat sumažėjo profilaktinių tyrimų, supaprastintas ūkinių gyvūnų ženklavimas, nes dalį darbų atlieka VMVT darbuotojai ir kitos organizacijos.

Reikia pastebėti, kad gyvūnų augintinių ženklavimo metu paprastai atliekama ir privaloma vakcinacija prieš pasiutligę, išduodami gyvūnų augintinių pasai, o veterinarijos specialistai periodiškai teikia ataskaitas Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai. Perdavus dalį šių funkcijų „specialiai apmokytiems asmenims“, suvakcinuotų prieš pasiutligę gyvūnų skaičius kažin ar padidėtų ir atsiranda šios neišgydomos ligos pasireišimo pavojus, nors šiuo metu ji yra kontroliuojama. Šiuo metu, nesant privalomo ženklavimo, prieš pasiutligę suvakcinuojama tik dalis augintinių. Veterinarijos gydytojai, suženklinę gyvūnus augintinius būtų įpareigoti ir nurašyti duomenų bazėje gaišusius ar numarintus gyvūnus, kitu atveju, jei ženklins ne veterinarijos gydytojai, dėl šios priežasties po kelių metų teorinis gyvūnų skaičius gali labai išaugti. Be to, privatūs veterinarijos gydytojai, turintys prieigą prie ženklintų gyvūnų augintinių duomenų bazės yra atsakingi už asmens duomenų saugumą ir atskaitingai Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai. Paprastesnis būtų ir medicininių atliekų tvarkymas (švirkšto-adatos, kuriame yra mikroschema), nes veterinarijos gydytojai yra veterinarinių paslaugų teikėjai ir privalo tvarkyti medicinines atliekas. Gyvūno ženklavimas ir registravimas turėtų būti vykdomi kartu, neatsiejant šių procedūrų viena nuo kitos.

Toliau diskutuojant apie riziką ir komplikacijas, ar ženklavimo kursuose įmanoma klausytojus supažindinti su visomis rizikomis ir komplikacijomis, kurios gali išsivystyti netinkamai įvedus mikroschemą, bet daug svarbiau – su jomis susitvarkyti (neturint atitinkamo veterinarinio išsilavinimo!)? Pasaulyje atlikta nemažai mokslinių tyrimų ir pateiktos tų tyrimų publikacijos pažymi, kad netinkamoje vietoje ar netinkamame gylyje įvedus mikroschemą šunims, ji gali nukeliauti į stuburo kanalą, to pasekoje laukia sunkios ligos komplikacijos ir galiausiai mirtis. Katėms netinkamoje vietoje įvedus mikroschemą, gali išsivystyti sarkoma ir/ar fibrosarkoma. Pagrindinės mikroschemos injekcijos komplikacijos – injekcijos skausmas, stiprus kraujavimas, hematomos ir patinimai, mikroschemų migracija. Ar esame tikri, kad naujieji apmokinti specialistai galės susitvarkyti su gresiančiomis rizikomis?!

Specialiai apmokytas asmuo - ženklintojas dėl itin siauro teikiamų paslaugų spektro gali išvengti atsakomybės, mokesčių mokėjimo, nepranešdamas apie vykdomos ekonominės veiklos nutraukimą Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, bet toliau ženklindamas augintinius. Veterinarijos gydytojas, teikiantis veterinarines paslaugas, paprastai turi daug sutartinių įsipareigojimų, platų veiklos spektrą, todėl vykdyti ekonominės veiklos, neužregistravus jos Valstybinėje mokesčių inspekcijoje faktiškai negali.

Mes, privatūs veterinarijos gydytojai, esame pilnai pasiruošę atlikti gyvūnų augintinių ženklavimo darbus ir tam valstybei nereikės papildomai iš biudžeto skirti lėšų. Mums, veterinarijos gydytojams, reikalinga galiojanti licencija ženklavimo darbams atlikti, o parengtiems „specialistams“ to nereikalaujama. Mes, atlikę darbus už atlygį, valstybei dar sumokėsime ir mokesčius. Gaudamos valstybės lėšas nesąžiningos globos organizacijos galėtų lengvai manipuliuoti gyvūnų skaičiumi. Veterinarijos gydytojai negali konkuruoti su globos organizacijomis kainomis, kadangi negali gauti paramos ir žmonių aukų. Netinkamas ženklavimas veterinarijos gydytojui gali užtraukti atsakomybę iki licencijos netekimo, o Viešosios įstaigos ar pavieniai globėjai niekuo nerizikuos.

Be to, šunų ir kačių veisėjai pagal naująją tvarką galės užsiregistruoti kaip globėjai ir sėkmingai už valstybės lėšas ženklins savo veisiamus augintinius. Neįmanoma apsaugoti, kad ženklintojais netaptų ir gyvūnų veisėjai.

Gyvūnų globos organizacijų tiesioginė pareiga yra gyvūnų globa, galbūt, dauginimo kontrolė, o tai gali atlikti tik kartu su veterinarijos gydytojais, ir tas darbas šiuo metu yra atliekamas puikiai visoje Lietuvoje. Atitraukti gyvūnų globos savanorius nuo jų tiesioginės paskirties ir jiems užkrauti veterinarijos specialistų tiesiogines pareigas būtų nelogiška.

Toliau nagrinėjant ir aptarinėjant įstatymo terminologiją, pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme „<..>**Gyvūnų globėjas** – asmuo, atitinkantis

teisės aktų nustatytus reikalavimus ir užsiimantis bepriežiūrių ir bešeimininkų gyvūnų globa ir (ar) laikinąją gyvūnų globą“.

Vadovaujantis įstatymine **gyvūno globėjo** sąvoka reikia suprasti, kad teisę ženklinti gali gauti ne tik atskiri globos organizacijoje dirbantys asmenys, bet ir pati organizacija, kaip juridinis asmuo. Todėl visi joje dirbantys, savanoriaujantys asmenys galėtų ženklinti augintinius. Tokios ženklinimo teisės negali gauti veterinarijos paslaugas teikianti įmonė, kurioje dirba netgi keletas veterinarijos gydytojų.

Veterinarijos gydytojai ženklinti gali tik vykdydami ekonominę veiklą arba dirbdami pagal darbo sutartį, kai tuo tarpu gyvūno globėjui suteikiama išimtinė teisė tai atlikti neįsipareigojant darbo sutartimis.

Pabrėžiama, kad ženklinimą atlikti gali tik galiojančią licenciją turintis asmuo, tai reiškia, kad žmogus, turintis aukštąjį universitetinį išsilavinimą, bet šios procedūros negali atlikti veterinarijos felčeris, turintis aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. Remiantis veterinarijos felčerio kompetencijos aprašo III skyriaus 11.1. punktu, „<..> veterinarijos felčeris gali dirbti veterinarijos paslaugų teikėjo ir kitose įmonėse **kontroliuojami veterinarijos gydytojo**.“ Tai reiškia, kad be kvalifikuoto, veterinarinės praktikos licenciją turinčio veterinarijos gydytojo aukščiau minėtas paslaugų paketas nėra įmanomas. Tuo tarpu Gyvūnų globėjui nėra numatomi nei išsilavinimo, nei minimalūs amžiaus reikalavimai ar ekonominės ūkinės veiklos įsipareigojimai. Tai galimai pažeidžia sąžiningos konkurencijos principus.

Kadangi paslaugą teiks ir pelno siekiančios, ir nesiekiančios organizacijos, ženklinimo paslaugas teikiantį asmenį (fizinį/juridinį) reikėtų apmokestinti vienodu mokesčiniu tarifu, kad konkurencinės sąlygos būtų vienodos (čekiai, sąskaitos, atitinkami mokesčiai ir kita). Neleisti šios paslaugos teikti aukojant pinigus.

Taip pat nesutinkame su argumentais, išvardintais Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo pakeitimo projekto Aiškinamajame rašte:

„<..> Šiuo metu galiojanti teisinė bazė, reglamentuojanti gyvūnų globą, laikymą ir naudojimą, yra nepakankama, neįgyvendinanti tarptautinių įsipareigojimų ir neatitinkanti šiuolaikinių reikalavimų. Lietuvos Respublikos įstatymu dėl namuose laikomų gyvūnų apsaugos ratifikavimo, ratifikuota Europos konvenciją dėl namuose laikomų gyvūnų apsaugos, kuri pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 138 straipsnio 3 dalį yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis.“

Mūsų nuomonė: inicijuojamas įstatymo pakeitimas niekaip neįtakoja gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo bendrąja prasme. Lietuvoje jau nuo 2015 metų galioja išdiskutuotos ir su tarpiniais pakeitimais „Gyvūnų augintinių ženklinimo ir registravimo taisyklės“, kuriose aiškiai išdėstyta LR įstatymams neprieštaraujanti tvarka.

Pasak projekto autoriaus seimo nario K. Mažeikos „<..> Tyrimai rodo, kad laukinės katės JAV per metus sunaikina 4 milijardus paukščių, todėl šis gyvūnas mokslininkų yra laikomas vienu iš pagrindinių pavojų visų ekologinių planetos sistemų gerovei ir biologinei įvairovei. Mokslininkai paskaičiavo, kad vienas katinas per metus vidutiniškai suėda 36 paukščius.“

Mūsų nuomonė: taip, neapeliuojame fakto, jog laukinės katės gali kelti pavojų biologinei įvairovei, tačiau tai nieko bendra su bešeimininkėmis katėmis, kurios pagal savo prigimtį yra medžiotojai. Tačiau tokiu argumentu pakeistas įstatymo punktas niekaip nesumažins šios problemos. Net ir naminės (kambarinės) katės linkusios medžioti, tačiau šį natūralų poreikį įmanoma sumažinti tik sočiu gyvūno maitinimu.

„<..> Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą nėra nustatyta, kas gali atlikti gyvūnų augintinių ženklinimą. Šiuo metu tai nustato poįstatyminiai teisės aktai, kurie dirbtinai riboja

gyvūnų augintinių ženklavimo konkurenciją, šią veiklą prilyginant veterinarinei paslaugai ir suteikiant teisę ženklinti gyvūnus tik veterinarijos gydytojams. Dėl šios priežasties ženklavimo kainos yra didelės ir kartais siekia 30 eurų, nors ženklavimo mikroschemos savikaina yra apie 2-3 eurus. Šiuo įstatymo projektu siekiama padaryti šią paslaugą labiau prieinamą.“

Mūsų nuomonė: minima ženklavimo kaina yra paimta iš gandrų, be jokio pagrindimo. Labai dažnai pati ženklavimo paslauga vykdoma kartu su visu paslaugų paketu, t.y. gyvūno registravimu, klinikiniu įvertinimu prieš vakcinaciją, pačia vakcinacija, augintinio paso išdavimu. Todėl tikėtina, kad neretais atvejais gali susidaryti tokia kaina, tačiau tai neatspindi visuotiškai galiojančios tik ženklavimo ir registravimo kainos. Didžioji dalis gyvūnų globos organizacijų veikia ne pelno siekiančių organizacijų pagrindais, todėl visiškai neaiškus poreikis įtraukti jas į ekonominę naudą nešančią veiklą. Atsižvelgiant į tai, kad jų veikla vykdoma iš paramos, suprantama, kad šiuo atveju jų teikiamos paslaugos kainos bus gerokai žemesnės, nei ženklavimo paslaugą teikiančių veterinarijos gydytojų. Pagal gyvūnų globos organizacijos pateiktus skaičiavimus, jų paslaugos pardavimo kaina yra mažesnė už savikainą (dempingas).

Siekiant kuo geresnio ir kokybiškesnio rezultato bei darbų tęstinumo Lietuvos veterinarijos gydytojų asociacija yra atvira pasiūlymams ir tolimesnei diskusijai dėl privalomos gyvūnų augintinių ženklavimo ir registracijos tvarkos.

Atsižvelgiant į tai, kad Projektas, kuriuo siekiama išplėsti ratą subjektų, turinčių teisę ženklinti ir registruoti gyvūnus augintinius, prieštarauja Reglamentui, Gyvūnų gerovės ir apsaugos, Veterinarijos, taip pat Konkurencijos įstatymams bei kitiems Lietuvos Respublikos teisės aktams, siūlome Projektui **NEPRITARTI**.

Lietuvos veterinarijos gydytojų asociacija

Prezidentas dr. Audrius Kučinskas

